

Xroon kuayé'e sen Hebreo

**Ndo Dio nichja'ina ndo
ixi Chjen'en ndo**

1 ¹Ó seno ndo Dio nanaó nichje'e ndo sen tachrí'ina xranchrjen ixi sen kuanichjaxin chijnie ndo Dio ko itsjé nge'e juako ndo. ²Ko nchakon tsaxi tsjexixin kain nge'e ndo Dio nichjaxin ndo Chjen'en ndo, xjan Jesucristo. Ndo Dio chjée ndo Jesucristo juachaxin juinchekonchjian ndo kain nge'e jii xasintajni ko ngajní, ko je'e ndo Jesucristo kuayé'e ndo juachaxin ixi tsetuan'an ndo kain nge'e. ³Ko ndo Jesucristo xraje'o chjiixro chónnda ndo xranchi chjiixro chónnda ndo Dio, ko je'e ndo naxraje'o ndo xranchi ndotée ndo ko ixi juachaxin chonda ndo me'e jichón kain nge'e. Ko ixi ndo Jesucristo kuen'en ndo, méxin juinchemé'e ndo kain jfeina, ko tjume'e bake'e ndo ndatsjonxin jian ti jitetuan'an Ndotée ndo.

**Chjen'en ndo Dio ícha
tetuan'an ixi sen ángel**

⁴Chjen'en ndo Dio, kuayé'e juachaxin ixi ícha tsetuan'an ndo ixi sen ángel ixi je'e ndo

tikinixin'en ndo xrochónnda ndo ícha juachaxin. ⁵Méxin, ndo Dio ndache'a ndo ninaa sen ángel:

Ja'a Chjan'na,
ko jan'an ndachrjan ixi jan'an
Ndotáa.

Ko kaxon ndachro ndo:

Jan'an xrokjanna Ndotáa,
ko ja'a chjan'na.

⁶Ko nchakon xruan'an ndo Dio chjen'en ndo, xjan naakuaxon, ngata'a nunte xasintajni, ndachro ndo Dio:

Kain sen ángel na'na
tsajon sen juasaya ngajin
chjan'na.

⁷Ko ndachro ndo Dio ixi sen ángel:

Sen ángel juntáña jan'an
xranchi chrinto, je'e sen,
ko sen nche'e xrana xranchi
xro'i tjama, me'e je'e sen.

⁸Ko ndo Dio ndache ndo Chjen'en ndo:

Ja'a ndo Dio tsetuan'an kain
nchakon
ko ja'a jian tsetuan'an.

⁹Ja'a tjue'e kain ti jian,
ko ningakon'en ti ndako'a jii.
Méxin, ndo Dio kuincha'a
ndo ja'a, ndo Dio na'a.
Ícha ijié juaxruxin tjáa ndo
ixi ikaxin sen kuajiku'a.

- ¹⁰Kaxon ndachro ndo:
 Ja'a Ncháina,
 juinchekonchjian
 nunte xasintajni^a ti
 xraxrangíxixión konchjian
 kain nge'e,
 ko kaxon juinchekonchjian
 ngajní,
 kain me'e tjáa juincheñaxian.
- ¹¹Kain ji'in tsjexin ko tsontaxi
 xranchi manta tetsáani,
 je'o ja'a tsarichuan kain
 nchakon.
- ¹²Kain ji'in xranchi naa manta
 tetsáani ó tjoké'e ko ndá'a
 tjankani,
 xranchi chujni tindoxin'en
 manta jiá,
 kain me'e tsjexin.
 Je'o ja'a kain nchakon
 tsarichuan
 ixi ja'a tsjexin'a.

¹³Ndo Dio ndache'a ndo ninaa
 sen ángel ja'in:
 Take'é ndatsjonxin jian ti
 ritjén jan'an, tsakeja jan'an
 ni ningakon'an ngangí
 tutáa.

¹⁴Kain sen ángel me'e espíritu
 tikon'ani nche'e ixra ngajin ndo
 Dio ixi je'e sen kuituen'en sen
 tsingijna sen chujni tsitjáña'i
 aséen ko tsechón kain nchakon.

**Nchetjáña'inta juachaxin
 kuaye'enta**

2 ¹Méxin, xrokonda
 tsienxinna ícha jian chijni
 kuaye'ena ixi jaña tsintue'ana

cha'o jian. ²Chijnie ndo Dio
 tsichronga sen ángel ó sa'ó me'e
 chijni nduaxin. Ko sen kuin'en
 chijni ko kuitikaon'a sen, kuama
 sen ijie, ko tangi kon'en sen ixi
 jaña bikinixin'en sen. ³Méxin,
 ¿xranchi satsinge'ena nchakon
 sinchéña ndo Dio ijie, siá je'e
 ndo ó juinchemé'e ndo jjeina ko
 kuajon ndo juachaxin tsen'ana
 ko jaña tsintu'ena me'e? Chijni
 ó sa'ó tsichronga Ncháina^b
 Jesucristo, ko sen kuin'en chijni
 chronga sen ixi chijni me'e
 nduaxin chijni, ko tjume'e jaña
 kuaye'ena chijni. ⁴Ko ndo Dio
 juako ndo ixi nduaxin chijni
 me'e ko juinche'e ndo itsjé ixra
 ijie ko chjaña ndo juachaxin
 tajon Espíritue ndo ko kain ji'i
 kon'en xranchi je'e ndo tjaun
 ndo.

**Ndo Jesucristo tajon ndo
 juachaxin tsechón chujni**

⁵Ndo Dio chjé'a ndo sen ángel
 juachaxin ixi je'e sen tsetuan'an
 sen nunte natjúá, nandá tsij, ti
 stetjoina jai. ⁶Xroon chijnie ndo
 Dio ndachro xroon:

¿Nge'e tjintee chujni, ixi
 ja'anta Ndotáina Dio tsango
 xraxaonnta ixi je'e chujni?
 Ko, ¿nge'e tjintee chujni
 ixi ja'anta tsango taxinta
 chujni juachjaon?

⁷Ko ja'anta juinche'enta kaxin
 nchakon ixi ícha tjinte'a
 chujni ixi sen ángel,

^a 1:10 xasintajni mundo ^b 2:3 Ncháina Señor Ncháina Jesús o Ncháina Dio

ko tjume'e kuajonnta ijié
juachaxin ngajin chujni
ko tsetuan'an nã ngajin kain
nge'e juincheñanta.

⁸ Kain nge'e juincheñanta
bakéenta ngangí tutée
chujni ixi tsetuen'en kain
nge'e.

Méxin, chónnda ndo juachaxin
tsituan'an ndo ko jai xratikon'ani
me'e. ⁹ Ko noina ixi ndo Jesús,
ndo ikjan ícha tjinte'a ixi sen
ángel kaxin nchakon, ko ndo Dio
ixi tjaunna ndo xruan'an ndo ndo
Jesucristo kuen'en ndo kondeexin
kain ijié kuachonda jaina ko jai
je'e ndo ijié juachaxin chónnda
ndo ko kain chujni tsajon nã
juasaya^c ngajin ndo ixi ti tsango
tangi kon'en ndo.

¹⁰ Ko kain tikinixin'en ndo
Dio ko kain nge'e jii je'e ndo
juinchéña ndo, ko je'e ndo
tjaun ndo ixi kain chjen'en ndo
xrochónnda xjan juachaxin tsintee
xjan ti tetuan'an ndo. Méxin,
ndo Dio kuajon ndo juachaxin
ixi kuen'en ndo Jesús, ixi jaña
kuayé'e ndo ícha ijié juachaxin,
ko jaña kuantsjengí'e ndo ijié
sínká kain chujni. ¹¹ Ko ndo Jesús
tsango tjúá ndo, ko je'e ndo
nchetjúá ndo aséen sen titikaon
ndo, sen me'e ko je'e ndo, xraje'o
ndo Dio, Ndotée sen. Méxin, ndo
Jesús tosue'a ndo ndachro ndo
ixi sen titikaon ndo, sen kichuu
ndo sen me'e. ¹² Ko je'e ndo
ndache ndo ndo Dio:

Sintano'a sen kichian ixi
ja'anta;
ko kaxon jan'an xrotsje,
tsajon juasiana ngajinnta
ngusine ti ste sen kichian.

¹³ Kaxon ndachro ndo Jesús:
Jan'an chuntia ngajin ndo
Dio.

Ko íjngo ndachro ndo:

Nti'i ritjén ngajin chjen'en
ndo Dio, xjan chjána ndo.

¹⁴ Kain chujni ste ngata'a nunte
xasintajni chónnda nã ntao ko ijni;
jaña ndo Jesús nchakon jongí'e
ndo kaxon kuachónnda ndo ntao
ko ijni xranchi chujni, me'e chao
kuen'en ndo ixi juinchejexin
ndo juachaxin kuachónnda
Xixron'anxrée, xi tituen'en ti
ten'en chujni. ¹⁵ Ko ndo Jesús
kuen'en ndo me'e kuantsjengí'e
ndo ti kuaxrakon'en chujni ti
tsen'en nã ixi baxronka nã kain
nchakon ixi bakintee nã xranchi
naa ni stechrua aséen. ¹⁶ Ndo
Jesús kui'a ndo ixi tsingijna
ndo sen ángel. Je'e ndo kuij
ndo ixi tsingijna ndo chujni
kuachrjenixin ndo Abraham.
¹⁷ Méxin, je'e ndo Jesús jongí'e
ndo xranchi naa chujni,
kuitikaon ndo kain nge'e ixi jaña
tsingijna ndo sen kichuu ndo, ko
jaña ikjan ndo naa taana ícha
tetuan'an ngajinxin^d ndo Dio,
jaña juacha ndo juenga ndo 'nã
ti sínká kain chujni ixi kuen'en
ndo. ¹⁸ Xranchi ndo Jesús tangi
kon'en ndo ko Xixron'anxrée

^c 2:9 juasaya respeto, honor ^d 2:17 ngajinxin delante de

tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo
ixi xrojuinche'e ndo xrojan
nge'e ndako'a, méxin jai
nchakon Xixron'anxrée tjaun
xa ixi sincheyaina xa jaina
ixi sinche'ena ti ndako'a, ndo
Jesús chao tsingijnana ndo ixi
sinche'ana me'e.

**Ndo Jesús ícha tetuan'an
ndo ixi ndo Moisés**

3 ¹Méxin, kichuuna, ja'anta
ti kontjúá asáanta,
ja'anta ti kuiya'anta ndo Dio
ixi xrokjannta chujnie ndo ko
jian tsje'enta ndo Jesús ixi je'e
ndo kóna ndo Ndotánaina ícha
tetuan'an; juasiexin je'e ndo,
chuntiana ngajin ndo Dio. ²Ndo
Jesús tsango kuitikaon ndo ndo
Dio, méxin, ndo Dio chjée ndo
ndo Jesús naa ixra tsango tjintee,
xranchi kaxon ndo Moisés jian
kuitikaon ndo ti ixra juinche'e
ndo ndo'a ndo Dio. ³Ko ndo
Jesús ícha ijíe juachaxin kuayé'e
ndo ixi ndo Moisés, xranchi
naa sen juinçekonchjian naa
nchia, ícha tjintee je'e sen ixi je'e
nchia. ⁴Ngujngu nchia xrojan
chujni juinçekonchjian nchia,
ko je'e ndo Dio ixi juachaxien
ndo konchjian kain nge'e jii.
⁵Je'e ndo Moisés tsango jian
kuitikaon ndo ko jian ixra
juinche'e ndo ngajin ndo Dio. Ko
ti ixra juinche'e ndo Moisés me'e
chronga nge'e xrojuinche'e ndo
Dio ikaxin nano tjume'e. ⁶Ko ndo
Cristo, Chjen'en ndo Dio, tsango
tayakon'en ndo ndo'a ndo Dio

ko nchia me'e jaina, siá nduaxin
tsitikaonna ndo, xroché'e aséejina
ko xrochuntiana ixi tsayé'ena ti
nge'e tsajon ndo tsijija nchakon
tsjexin kain nge'e.

**Ti jii ndo Dio, nti'a
tsjoké'e tjajné'e ndo**

⁷Méxin, ndachro Espíritue ndo
Dio jitaxin xroon:

Siá jai tsin'ennta nge'e
ndachro ndo Dio,

⁸nchecha'i asáanta xranchi
juinche'e sen tachrí'anta ó
sa'ó,

sen juincheño ndo Dio ti
ntajie nchese.

⁹Ti ndachro sen tachrí'anta
xranchrjen:

“Tsikonna á nduaxin ndo Dio
chóna ndo ijíe juachaxin
o na'í”,

ko kuitikaon'a sen ixi je'e ndo
naa ndo Dio nduaxin,
maski yuukan nano bikon
sen ijíe nge'e juinche'e ndo.

¹⁰Méxin, jan'an ndo Dio koña'ó
ngajin kain sen kuintee
nchakon me'e,

ko ndachrjan:

“Ja'anta tsango
juinchengachroe asáanta,
ko kuitikaon'anta chijnina
kuetuan'annta.”

¹¹Méxin, nchakon koña'ó
ngajin sen, xraxa'on:

“Tsájon'a juachaxin tsatsinga
sen ti jintakonchjian naa
tjajna tsjoké'e sen.”

¹²Kichuuna, tsje'enta jian, ixi
ninaa ja'anta xrochonda'intá naa

asáanta ña'i, ko tsachrendáanta ko tsitikaon'anta nge'e tetuan'an ndo Dio, ndo jichón. ¹³Na'i, cháña nichje'é kichuunta ngujngu nchakon, jai ti xrajíi juachaxin tsarichonnta, jaña sintaya'inta Xixron'anxrée ixi sinchecha asáanta ko xronichjangí'enta ndo Dio.

¹⁴Ko siá soji xrochuntiana kain nchakon xranchi ti xrangíxixión kuaxi kuitikaonna chijnie ndo, me'e tsikinixina tsojuna ngajin ndo Cristo.

¹⁵Ja'in jindachro chijnie ndo Dio:

Siá jai tsin'ennta ti ndachro ndo Dio,
nchecha'i asáanta xranchi
juinche'e sen tachrí'anta
nchakon juincheña sen ndo
Dio ixi nichjangí'e sen ndo.

¹⁶Sen me'e ó kuin'en sen téé ndo Dio ko xrajaña nichjangí sen, kain sen kuantsjexin ndo Moisés nunte Egipto. ¹⁷Méxin, koña ndo Dio ngajin sen, yuukan nano, sen me'e kuama sen ijie, méxin, kuinteken'en sen ti ntajie nchese. ¹⁸Ndo Dio ndache ndo sen me'e: "Ja'anta tikinixian'inta tsixin'innta ti tjajna juintakonchjian ti tsjoké'eni." Sen ndache ndo me'e, sen nichjangí ko kuitikaon'a sen ndo. ¹⁹Ko nojña nduaxin kuixin'a sen ti tjajna tsjoké'eni ixi kuitikaon'a sen ndo Dio, ndo nduaxin.

4 ¹Méxin, siá ndo Dio xrajitajon ndo juachaxin tsatsingana ti tsjoké'eni ti

tetuan'an je'e ndo, xrokonda jian xrotsje'ena xranchi tsojuna ixi ba xrojan jaña tsixin'ana ti juinchekonchjian ndo Dio tsjoké'eni. ²Kao jaña kuin'enna chijnie ndo, chijni jian xranchi kuin'en sen tachrí'ina, ko je'e sen maski kuin'en sen chijni jian, xro'an konde'e sen chijni ixi chúntia'i sen. ³Ko jaña ti kuitikaonna chijnie ndo, me'e tsixin'inna tsjokeña nti'a. Ixi ja'in tsindachro ndo Dio:

Ixi juincheñaona sen,
méxin, ndachrjan tsixin'a sen
tsjoké'e sen ti ritjén jan'an.

Jaña ndachro ndo ixi maski ó no'e ndo ixi jaña xrojuinche'e sen ti nchakon xrangíxixión kóña kain nge'e ko nunte xasintajni.

⁴Ja'in nichja xroon chijnie ndo Dio ti joke'e ndo nchakon yatō:

Juexin juinche'e ndo Dio kain
xrée ndo,
tjume'e joke'e ndo ti nchakon
yatō.

⁵Ko fjngo ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Tsajon'a juachaxin tixin'in sen
tsjoké'e sen ti ritjén jan'an.

⁶Ko xratitjáña tsayé'e ikaxin chujni juachaxin tsatsinga sen tsjoké'e sen nti'a. Ixi sen sa'ó kuin'en chijni jian, kuayé'a sen juachaxin kuatsinga sen ti tsjoké'eni ixi kuitikaon'a sen chijnie ndo. ⁷Méxin, ndo Dio fjngo kuajon ndo inaa nchakon, me'e jai, ko chijnie ndo ja'in ndachro ti tsikjin ndo David ícha tjume'e ti ó kuin'enna ícha seno:

Siá jai tsin'ennta chijni
tsinichja ndo Dio
nchecha'i asáanta.

⁸Siá ndo Josué xrokuajon ndo ti xrojuke'e sen israelita, sen tjajnéé ndo Dio, íxrondachro'a ndo Dio ixi xrokuajon ndo inaa nchakon xrochonda sen juachaxin tsitikaon sen. ⁹Ko jai xra jii inaa juachaxin tixin'in sen titikaon ndo Dio tsjoké'e sen ti no jii je'e ndo; ¹⁰ixi sen tsayé'e juachaxin tixin'in sen tsjoké'e sen ti jii ndo Dio, sen me'e ó tsjoké'e sen ti ixra kuanche'e sen, xranchi ndo Dio joke'e ndo ti ixra juinche'e ndo. ¹¹Méxin xrokonda jaína soji tsitikaonna ndo Dio ko jaña tsayé'ena juachaxin tsixin'inna tsjokeina ti jii ndo, ko sinche'ana xranchi juinche'e sen tachrí'ina, ti kuitikaon'a sen ndo.

¹²Ixi chijnie ndo Dio, jichón chijni ko chóna chijni ijié juachaxin ko ícha yao chijni ixi chika espada yaxin yuxin lado, ko tito'o chijni ícha ngaxin'in aséeina ko espírituina. Ko jian nchexraxaonni chijni ko nduaxin no'e chijni kain ti nge'e tjaun sinche'e aséeina. ¹³Xro'an nge'e ti juinchéña ndo Dio tsjacha tsemá ngajin ndo, ixi je'e ndo chúxin ndo kain nge'e, ko kain nge'e ti ndako'a nche'e nā maski xroxraabaatja, je'e ndo chao tikon ndo, ko ngajin ndo xrokonda xrondachrona kain nge'e sinkana.

**Ndo Jesús me'e ndotaana
tsango tituan'an**

¹⁴Ndo Jesús, Chjen'en ndo Dio, me'e ndotánaina ícha tetuan'an; je'e ndo kuixin'in ndo ngajni ti jii ndo Dio. Méxin, jaína xrokonda soji tsojuna ko tsintue'ana nge'e ti kuin'enna ko kuitikaonna.

¹⁵Ko ndotánaina, ndo ícha tetuan'an, chao tsikonó'ina ndo nchakon Xixron'anxrée tjaun xa sincheyaina xa xranchi tjaun xa xrojuincheye'e xa ndo Jesús ko je'e ndo juacha ndo ko xro'an ijie kuama ndo. ¹⁶Méxin, chao tsonchjiñe'ena ti tetuan'an ndo Dio ixi je'e ndo tsango tjuajina ndo, ko tsikonó'ina ndo ko tsingijnana ndo nchakon xrokondajna xrojan nge'e.

5 ¹Chujni bakayé'e ixra ndotaana ícha tsituan'an, ndo Dio tinche'e ndo sen ngakjen'en sen xi, ixi xronichjaxin ndo ixi je'e sen ngajin ndo Dio. Ixi je'e ndotaana tsikao ndo ti tajon tjajnéé ndo tsayé'e ndo Dio, kaxon je'e ndotaana tsikao ndo iko, ko iko me'e tsen'en ba ixi jaña tsomé'e ijie chóna chujni. ²Ko ndotaana me'e kaxon no'e ndo ixi tangi tsitikaonni ndo Dio, méxin je'e ndo chao tsikono'e ndo chujni noe'a ko ndako'a nche'e. ³Je'e ndotaana kaxon chóna ndo ijie, méxin, xrokonda tsóna ndo iko tsajon ndo ixi jaña tsomé'e jíee ndo, ko tsóna ndo iko ixi tsoMéxin jíee chujni.

⁴Ko xro'an ngisen je'o sen xrondachro sen ixi je'e sen ndotaana ícha tetuan'an. Na'i, ndo Dio xrokonda tsinche'e ndo sen ko je'e ndo tajon ndo juachaxin ngajin sen, jaña juinche'e ndo nchakon kuinche'e ndo ndo Aarón. ⁵Jaña ndo Cristo, je'a je'o ndo ndachro ndo ixi je'e ndo ndotaana ícha tetuan'an. Na'i. Ndo Dio kuajon ndo juachaxin me'e, méxin, tsindachro ndo:

Ja'a chjan'na;
ko xrondachrjan jan'an jai
jan'an ndotáa.

⁶Kaxon ja'in jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Ja'a naa ndotaana tsake'e
kainxin nchakon,
xranchi bake'e ndo
Melquisedec.

⁷*Nchakon bake'e ndo Cristo ngata'a nunte xasintajni tsango soji kuinóatée ndo ko kuintjé ndakon ndo ngajin ndo Dio, ndo chóna ijié juachaxin tsingijna ndo ndo Cristo ixi tsen'a ndo. Je'e ndo Cristo tsango kuitikaon ndo, méxin kuin'en ndo Dio ti juanchia ndo. ⁸Maski ndo Cristo, Chjen'en ndo Dio, chinga juinchekao na ndo, je'e ndo kuitikaon ndo ndotée ndo. ⁹Je'e ndo tsango tjúá aséen ndo ko kuitikaon ndo kain nge'e kuituen'en ndo; méxin, je'e ndo chóna ndo ijié juachaxin ko tsajon ndo juachaxin me'e ngajin

sen titikaon ndo ko tsechón sen kain nchakon. ¹⁰Méxin, ndachro ndo Dio je'e ndo Jesús ndotaana ícha tetuan'an xranchi bake'e ndo Melquisedec.

Tintue'anta chijnie ndo Dio

¹¹Jan'anna chondana itsjé nge'e sintakuan'annanta ixi chijni ji'i, ko tsango tangi xrontatjunanta ixi ja'anta tsango indao tienxinnta. ¹²*Ja'anta ó chao xrojuinchekuen'ennta ikaxin sen ixi ja'anta ó sée no'anta chijni ji'i. Ko jai xrokonda íjngo tsaxi tsokuan'annta chijnie ndo Dio. Ja'anta stenta xranchi naa xjan nchíín ne'a xjan ti ine sen cha, xrokonda tsi'i xjan itsjin. ¹³Ko sen ti'i itsjin, sen me'e ste sen xranchi naa xjan nandá tsijongí'e, tienxin'a sen chijnie ndo Dio, méxin, jua'i nche'e sen ti jian. ¹⁴Ko sen tienxin ko no'e nge'e ti jian ko ti ndako'a, sen me'e ó ine sen nge'e ine ti sen ícha.

6 ¹Xrokonda ícha tsonojina chijnie ndo Dio ixi jaña ícha jian sintu'una ko soji tsitikaonna Ncháina. Ko je'a je'o sinchekuanxinna ti juinchekuaina sen nchakon nandá kuaye'ena chijnie ndo Cristo ko íxrokjan'ina xroxraxaonna je'o xranchi tsintu'ena ti ndako'a juintu'una sa'ó ko sinchekuen'a kichuuna íjngo xranchi xrochuntiana ndo

Dio, ²ko kaxon ti juinchekuajna sen xranchi tsikitéeni, kaxon xranchi tsake'e itjani ngata'a jaa sen titikaon ndo Dio, xranchi xroxechón sen tsiken'en, ko xranchi tsij nchakon ndo Dio sinchéña ndo ijie ngata'a kain chujni. ³Ko chao tjume'e ícha tsjakona chijnie ndo Dio síá je'e ndo tsajon ndo juachaxin.

⁴Ixi sen ó kuayé'e xro'i tingasáña ko juinche'e sen juaxruxin nge'e kuitun'en sen ti kuajon ndo Dio, ko sen me'e kaxon tsikayé'e sen Espíritue ndo, ⁵sen ó juinche'e juaxruxin tin'en chijnie ndo Dio, ko no'e sen ixi ijie juachaxin tsake'e nchakon tsij nunte natjúá ⁶ko síá sen me'e ikjan sen sinche'e sen ti ndako'a, sen me'e í jua'i sinche'eni ixi xrokjan tsitikaon sen ndo Dio ixi xranchi je'e sen íjngo xrokuasintjian sen chjen'en ndo Dio, ndo Jesús, nganito ntaá ko íjngo tsjanao sen ndo. ⁷Ko sen kuayé'e chijnie ndo, sen me'e ste sen xranchi inche ti'i inda nchakon soji tij ichrin ko chaxro tangi ino ko ika ti tenga chujni ko kueya tsee xejo ixi juinchenchaon ndo Dio nunte me'e. ⁸Ko síá nunte me'e je'o chá'a tsangi, ti binga nti'a xro'an tjintee, ko chá'a me'e tsayé'e cha juañaue ndo Dio, ko je'o jichón'en cha xroche cha.

Soji titikaonna ndo Dio

⁹Maski ja'in soji stenichjana, ja'anta kichuuna, nónana ixi

ja'anta tikinixinnta ndo Dio ixi kuantsjengí'e ndo ijie kuachóna asáanta. ¹⁰Ixi ndo Dio tsango jian ndo, me'e xrotjáñe'a ndo ti jian stenche'enta ko ti tingijnanta sen kichuunta, sen tjúá aséen, jaña tjakoxinnta ixi nduaxin tjue'enta ndo Dio. ¹¹Ko tja'onna ixi ngujngu ja'anta tsjáxoxinnta ixi juaxruxin nche'enta kain me'e, jaña tsjakonta ixi stechon'ennta nge'e ndachro ndo Dio tsajon ndo. ¹²Ko tjaun'ana tsaxi tsosa'anta. Jan'anna tja'onna sinche'enta xranchi sen nduaxin chuntia ndo Dio, ko sen me'e stetayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio tsitun'en sen.

Ti ndachro ndo Dio tsitun'en sen

¹³Nchakon ndo Dio tsindache ndo ndo Abraham ixi tsajon ndo naa nge'e tsitun'en ndo Abraham méxin je'o je'e ndo Dio tsinichjaxin aséen ndo ixi xro'an ngisen ícha ijie ixi je'e ndo, ko ndachro ndo nduaxin tsajon ndo nge'e ndachro ndo. ¹⁴Ko ja'in tsindachro ndo Dio: “Nduaxin jan'an sintanchaoan, ko kueya ichjan tsachrjenixian ja'a.” ¹⁵Ko ndo Abraham nduaxin chón'en ndo, me'e kuayé'e ndo ti tsindachro ndo Dio tsitun'en ndo. ¹⁶Nchakon naa ngisen nichjaxin inaa ngisen ixi nduaxin sinche'e sen ti ndachro sen, xrokonda sen me'e ícha ijie sen o ícha tituan'an sen ixi jaña sincheye'a kichuu sen ko í tsjakaxin'a sen.

¹⁷Ndo Dio tjaun ndo juako'e ndo chujni ixi je'e ndo nduaxin tsajon ndo ti ndachro ndo, méxin, je'o je'e ndo nichjaxin aséen ndo, ko ti ndachro ndo xro'an nge'e tsindoxin ixi je'e ndo noe'a ndo ncheya ndo.

¹⁸Jii yuu nge'e tsinichja ndo Dio me'e jua'i tsindoxin: ti je'o je'e ndo nichjaxin aséen ndo ko ti tsindachro ndo tsitun'en sen titikaon ndo, ko ndo Dio jua'i sincheya ndo; ko me'e ícha sinchesojina ixi xrochuntiana ixi je'e ndo xrochjajna ndo ti tsindachro ndo.

¹⁹Ko ti stehuntiana ndo, me'e sinchesoji aséeina xranchi chika stehruaxin ntábarco, ko xranchi chika me'e jaña jaina chondana nge'e stehruaxinna tsatsingatu'e tuenxin velo jii ni'ngo ti jii ngajní, ko me'e nchenojina ixi tsayé'ena ti tsajon ndo Dio.

²⁰Nti'a kuixin'in ndo Jesús, me'e kuantje'e ndo cha'o tsixin'in jaina, me'e je'e ndo ikjan ndo naa ndotaana ícha tetuan'an, ko je'e ndo ndotaana tsake'e ndo kainxin nchakon xranchi bake'e ndo Melquisedec.

Ndo Jesús naa ndotaana xranchi ndo Melquisedec

7 ¹Ndo Melquisedec naa rey kuetuan'an tjajna Salem ko ndotaana ne'e ndo Dio jii ngajní, kuachrje ndo kuayé'e ndo ndo Abraham nchakon kjanxin ndo Abraham ti kuətoka'o ndo ikaxin xi rey

ko juacha ndo, ko ndotaana Melquisedec juinchenchaon ndo ndo Abraham. ²Jaña kaxon ndo Abraham kuajon ndo ngajin ndo Melquisedec itexin ti kainxin nge'e tsijacha ndo ti ikjui ndo kue'to ndo ko juacha ndo ngajin ikaxin xi rey. Ko nombrée ndo Melquisedec xrondachro “naa rey tsango jian nchéña ijie”; ko ti rey ne'e tjajna Salem, me'e xrondachro “naa rey tjaun'a tsetoni.” ³Noe'ani ngisen ikjui ndotée ndo Melquisedec ko ngisen ikjui janée ndo ko ngisen ikjui sen tachrí'e ndo; ko noe'ani ngixe'e nchakon tsijongí'e ndo ko noe'ani nchakon tsiken'en ndo. Méxin, je'e ndo xraje'o ndo xranchi Chjen'en ndo Dio, ko je'e ndo naa ndotaana tsake'e kainxin nchakon.

⁴Jian tsje'enta ixi ndo Melquisedec ícha baketuan'an ndo, méxin, ndo Abraham, ndo tachrí'ina xranchrjen, tsichjée ndo ndo Melquisedec ti texin ti kain nge'e tsijacha ndo nchakon tsike'to ndo ngajin ikaxin xi rey ko chujnie xa. ⁵Ko ley tsikjin ndo Moisés ixi sen taana, sen tsikachrjenixin ndo taana Leví, je'e sen tikinixin'en sen tsayé'e sen ti texin ti kain nge'e chóna chujni, maski kichuu sen, ixi kain sen tsikachrjenixin sen ndo Abraham. ⁶Ko ndo Melquisedec, maski kuachrjenixin'a ndo ndotaana Leví, kuayé'e ndo ti texin nge'e kuajon ndo Abraham, ko juinchenchaon ndo ndo

Abraham, ndo kuitun'en nge'e ti tsindachro ndo Dio. ⁷Ko kainna noina ixi naa sen ícha ijíe ko ícha tetuan'an, me'e sen tikinixin'en sinchenchaon^e inaa sen. ⁸Kain sen taana tayé'e ti itexin nge'e tajon chujni, sen taana me'e chujni jii ngata'a nunte ko xranchi kain chujni, ten'en sen kaxon. Ko xroon chijnie ndo Dio nichja xroon ixi ndo Melquisedec xrajíi ndo xranchi naa sen jichón. ⁹Ko chao xrondachroni ixi ndo Leví ko kain sen taana tachrjenixin ndo, sen stetayé'e ti texin nge'e tikinixin'en sen, kaxon je'e sen ó juenga sen 'na ngajin ndo Melquisedec nchakon juenga ndo Abraham 'na ti texin nge'e ngajin ndo Melquisedec ixi je'e sen Leví kuachrjenixin sen ndo Abraham. ¹⁰Ko chao xrondachrona ixi Ndotáina Abraham ó jitika'o ndo sen tsachrjenixin ndo ngaxin'in aséen ndo, nchakon kuachrje ndo Melquisedec ko kuetan kichuu sen ko juinchenchaon ndo Melquisedec ndo Abraham.

**Ndo Jesús xranchi ndo
Melquisedec ndo**

¹¹Chujni tjajna Israel kuayé'e ley juako sen taana levita, sen kuachrjenixin ndo Aarón, ko siá nduaxin ley me'e xrokontjuáxin aséen sen, íxrokonda'i xrokonoxin inaa ndotaana; ndotaana me'e kuachrjenixin'a ndo ndo Aarón, je'e ndo xrobake'e ndo xranchi

ndo Melquisedec. ¹²Ixi xranchi kujíi inaa ndotaana ícha ijíe, jaña xrokonda tsindoxin ley kaxon. ¹³Ko ti nichja xroon chijnie ndo Dio ixi Ncháina, je'e ndo kuachrjenixin ndo inaa tjajna tikinixin'en tjajna Israel, ko tjajna me'e ninaa sen juinche'a sen xra nche'e ndotaana. ¹⁴Ko jaina jian noina ixi Ncháina tsikachrjexin ndo tjajna Judá, ko ndo Moisés tsichronga'i ndo ixi tjajna me'e xrokuachrjenixin naa ndotaana.

¹⁵Ko ícha jian tienxinna ixi ndotaana natjúá tsijí me'e naa ndotaana tonoxin xranchi ndo Melquisedec. ¹⁶Ko je'e ndo je'a ikjan ndo naa taana xranchi nichja ley ixi xrokonda tsinche'e sen ngisen tsíxin naa sen tsikachrjenixin naa sen tsango jian. Ko je'e ndo Jesús naa ndotaana ícha tetuan'an ixi nai'a tsitjáña ndo. ¹⁷Ko ja'in nichja ndo Dio ixi Ncháina:

Ja'a naa ndotaana tsake'e
kain nchakon,
ko xrochonda juachaxin
xranchi ndo Melquisedec.

¹⁸Méxin, ti baketuan'an ley sa'ó, jai ó komé'e ley me'e, ixi ítunda'i ko íxro'an xrée ley me'e.

¹⁹Ti ley kuajon ndo Moisés jua'i kuindoxin ti ndako'a kuanche'e chujni. Ko jai kuaxi inaa ley ícha jian, ko ley me'e ícha tsingijnana tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio.

²⁰Ko ndo Dio je'o ndo nichjaxin aséen ndo ixi ndo Jesucristo

^e7:7 *sinchenchaon* bendecir

nduaxin naa ndotaana chónḁa ijíe juachaxin ²¹ixi kaxin sen kuayé'e sen xrée taana ko ndo Dio nichjaxin'a ndo sen taana. Ko ndotaana ji'i, ndo Cristo, ndo Dio nichjaxin ndo ixi aséen ndo ixi je'e ndo Cristo xrokjui naa ndotaana, xranchi jitaxin xroon chijnie ndo Dio:

Ncháina Dio je'e ndo nichjaxin ndo aséen ndo ko ti nichja ndo me'e tsindoxin'a:
Ja'a naa ndotaana tsake'e kainxin nchakon,
ko xrochonda juachaxin xranchi ndo Melquisedec.

²²Méxin, ndo Jesús je'e ndo ndachro ndo ixi juachaxin jii jai ícha tjintee ixi juachaxin bake'e sa'ó. ²³Bake'e kueya sen juinche'e sen ixra taana ko bakinteken'en sen, méxin í jua'i juinche'e sen ixra me'e. ²⁴Ndo Jesús ti kuayé'e ndo ixra me'e ne'e taana ícha tetuan'an, í jua'i inaa na tsayé'e na ixra me'e ixi je'e ndo tsehón ndo kain nchakon. ²⁵Je'e ndo chónḁa ndo ijíe juachaxin, ixi chujni tsonchjiñe'e ngajin ndo Dio, je'e ndo Jesús chao tsantsjengí'e ndo ti ndako'a nche'e sen, ixi je'e ndo tsehón ndo kain nchakon ko je'e ndo kain nchakon tinóatée ndo ngajin ndo Dio ixi chujnie ndo.

²⁶Je'e ndo Jesús ndotaana ícha tetuan'an, me'e ndo xrokondaina ixi tsango tjúá aséen ndo ixi xro'an ijíe sínká ndo ko tonchjiñe'a ndo ngajin chujni

ndakua'i nche'e, méxin ndo Dio kuajon ndo juachaxin kuajin'in ndo Jesús ngajni ko kuayé'e ndo juachaxin ícha tsetuan'an ndo. ²⁷Je'e ndo xrokonde'a ndo tsóña ndo iko xranchi ikaxin sen taana, sen xrokonda tsóña sen iko ngujngu nchakon tsoMéxin jíee sen ko tjume'e tsóña sen iko tsoMéxin jíee chujni tjajnée sen. Ndotánaina je'e ndo je'o naa nchakon kuajon ndo jnié ndo ko kuen'en ndo ixi jaina. ²⁸Ley kuajon ndo Moisés, ley me'e chronga xranchi bajinche'e sen taana ícha tetuan'an, ko sen taana me'e naa chujni yama ijíe xranchi ngixe'i chujni. Ko tjume'e je'o ndo Dio nichjaxin ndo aséen ndo ko ndache ndo Chjen'en ndo ixi je'e xjan xrokjan xjan naa taana ícha tetuan'an ko je'e xjan xro'an ijíe chónḁa xjan ixi tsango jian xjan, ko jaña tsake'e xjan kain nchakon.

Ixi ndo Jesús tixin naa juachaxin natjúá

8 ¹Ti ícha tjintee stenichjana ixi ndotánaina, ndo ícha tetuan'an, jii ndo ngajni, ndatsjonxin jian ti tetuan'an ndo Dio, ²ko je'e ndo nche'e ndo ixra ngaxin'in ni'ngo tsijnchekonchjian ndo Dio, ni'ngo nduaxin; je'a ni'ngo juinchekonchjian chujni. ³Kain ndotaana ícha tetuan'an tsikayé'e ndo ixra ixi tsajon ndo nge'e tsayé'e ndo Dio ko tsóña ndo iko tsoMéxin jíee ni tjajnée ndo.

Méxin, ndo Jesucristo kaxon xrokonda tsajon ndo xrojan nge'e. ⁴Siá je'e ndo xrobake'e ndo ngata'a nunte xasintajni, je'e ndo xrojuinche'a ndo xrée naa ndotaana, ixi nti'i ó jii ndotaana tajon nge'e xranchi tsiketuan'an ley kuajon ndo Moisés. ⁵Sen taana, sen ste nti'i nche'e sen xra ko stetanseya sen xranchi nge'e jiton'en ngajni. Ko noina kaxon ixi me'e kuituen'en ndo Moisés ixi xrojuinchéña ndo ni'ngo manta xranchi ndo Dio tsindachro ndo: "Jian tsje'e kain nge'e xranchi jii ni'ngo juako'a ngata'a ijna." ⁶Ko ndotánaína, Jesús, ndo ícha tetuan'an, je'e ndo kuayé'e ndo naa ixra ícha jian me'e je'e ndo tinóatée ndo ixi jaina, ko me'e juinchéña ndo naa juachaxin natjúá ko tsajon ndo ícha jian nge'e tsayé'ena.

Juachaxin sa'ó ítunda'i jai

⁷Siá juachaxin sa'ó nduaxin xrokuindexin ti ndako'a kuanche'e chujni, íxrokonda'i xroknoxin juachaxin yuxin. ⁸Je'e ndo Dio bikon ndo ixi juachaxin sa'ó kuitikaon'a na ko kuindexin'a ti kuanche'e na, méxin, ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Ncháina Dio ndachro:

Tsi nchakon jan'an tsajon inaa juachaxin natjúá ngajin ni tjajna Israel ko ni tjajna Judá.

⁹Juachaxin ji'i je'a xranchi juachaxin sa'ó kuajon ngajin sen tachrí'anta xranchrjen,

nchakon jan'an kuantsjexin sen tjajna Egipto; ko je'e sen kuitikaon'a sen ti juachaxin kuetuan'an sen, méxin, jan'an kuintu'a sen, ichro Ncháina Dio.

¹⁰Juachaxin sintaña ngajin tjajna Israel ti tsatsingaja kaxin nano, ja'in tson'en, ichro Ncháina Dio:

Jan'an sintaxraxa'on sen ley tsitikaon sen, ko xrokjin ley me'e ngaya aséen sen.

Jan'an xrokjanna ndo Dio ne'e sen, ko je'e sen, sen tjajnána.

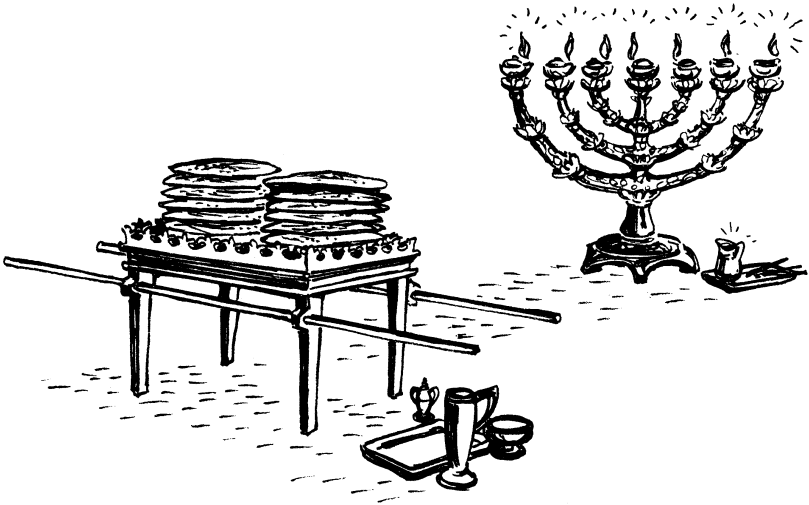
¹¹Ko íxrokonda'i ixi ikaxin sen sinchekuen'en kichuu sen xranchi xrochuntia sen Ncháina, ixi nchakon me'e kain ichjan nchínchín ko kain sen ícha icha xrochuxinna sen jan'an.

¹²Ko jan'an sintama'a kain ti ndako'a juinche'e sen ko jan'an íxroxraxaon'a ijie kuachónnda sen.

¹³Ti ndachro ndo Dio ixi ti juachaxin natjúá me'e xrondachro ixi juachaxin sa'ó ó jitjexin juachaxin ko íse'a tsitjáña juachaxin me'e.

Ni'ngo jii ngata'a nunte xasintajni

9 ¹Juachaxin sa'ó baketuan'an xranchi xronichje'eni ndo Dio ngaxin'in ni'ngo jii ngata'a nunte

Ntaq jita'a nutja
(He. 9:2)

xasintajni. ²Ni'ngo manta ja'in konchjian: sa'6 jii luga ndatin'in Luga Tjúá ko nti'a jii lugee chika candelero ko mesa ti no jita'a nutja tsikonchaon tixinixin'en ndo Dio. ³Tuenxin velo bake'e luga yuxin, ti ndatin'in Luga Tsango Tjúá. ⁴Nti'a bake'e naa altar tsikonchjianxon jeoxón chika oro ko ngata'a nti'a bachexin tsjoxraxé ko nti'a bake'e kaxon arca ne'e juachaxin ko nchijíi arca me'e jitsáa jeoxón chika oro. Nti'a jixin'in naa ichi jichónda nutja ndatin'in maná kuixin ngajní. Nti'a jii kaxon ntakuto'e ndo Aarón, ntaq tsixechji; ko jii ixrotabla jitaxin ley tsikajon ndo Dio ngajin chujni. ⁵Ngata'a arca bake'e yuu sen ángel tsikónaxin chika

oro ndatin'in querubin, ko ti ste sen querubin me'e xrondachro nti'i tetuan'an ndo Dio, ko sen querubin ixí nene'e sen jítabatjaxin sen ntachja tijexin arca ti bakoméexin jíee sen. Ko jai xrokonda'i tseki'anta ícha kondee ji'i.

⁶Ko tsikonchjian kain ji'i, ko tjume'e sen taana nanaó tixin'in sen ni'ngo tsikonchjianxin manta, ti luga tjúá ixí tajon sen juasaya ngajin ndo Dio. ⁷Ko ti luga yuxin, ti ícha tjúá, je'lo ndotaana ícha tetuan'an tixin'in nti'a, je'lo naa nchakon ngujngu nano; ko nchakon tixin'in ndo xrokonda tsixin'inkao ndo jnié iko, tsoméxin ti ndako'a juinche'e ndo ko tsoméxin ti ndako'a juinche'e ni tjajnée ndo.

⁸Me'e Espíritue ndo Dio ícha tjúá nchenoína ixi siá xrajíi luga tjúá, ko nti'a bakayéexin ndo Dio juasaya, méxin, jua'i xrokuixin'in ngixe'li ngisen ti luga ícha tjúá. ⁹Kain ji'in je'o jitjakoxin nge'e nojna jai, ixi kain nge'e ti bakajon chujni ko ti iko ten'en chónnda'i juachaxin ixi tsindoxin ko tsontjúá aséen chujni tajon juasaya ngajin ndo. ¹⁰Ixi ji'i je'o tajon juachaxin nge'e sineni ko tsi'ini o nge'e sinche'ani ixi jaña tsachrje'eni ti ndako'a. Kain ji'i bingijna tsitjaja nchakon ndo Dio kuindoxin ndo kain nge'e ko kuajon ndo naa nge'e ícha jian.

Ndo Cristo kuajon ndo jnié ndo ko kuen'en ndo ixi chujni

¹¹Ko ndo Cristo ó kuuí ndo, ko jai je'e ndo ndotaana ícha tetuan'an ko je'e ndo chónnda ndo nge'e ícha jian ti nandá tsij. Ko ti ni'ngo nche'e ndo ixra, ni'ngo ícha jian ixi ni'ngo me'e je'a konchjianxin itja chujni, ni'ngo me'e tikinixin'a nunte xasintajni. ¹²Ndo Cristo ó kuixin'in ndo ti luga ícha Tjúá, ko íkuajon'a ndo jnié kubitó o jnié kuxintachjan. Na'i. Je'e ndo kuajon ndo jnié ndo, naakuaxixion naa nchakon kuixin'in ndo nti'a, ixi me'e juenga ndo 'na ko me'e naakuaxon kuantsje ndo ijie kuachónnda chujni, me'e kuayé'e jaina tsehónna kain nchakon. ^f ¹³Siá nduaxin jnié

kuxinta ko jnié kubitó ko nteso'e kuxintachjan kunchri, tsichexin ngata'a altar, nteso me'e tsikitée kain chujni tjúá'i, nteso ko jnié iko chónnda juachaxin sinchetjúá je'o cuerpoe na. ¹⁴Siá me'e chónnda juachaxin, jnié ndo Cristo ícha chónnda juachaxin, ixi juachaxien Espíritue ndo Dio jichón kain nchakon, ndo Cristo kuen'en ndo ixi chujni, ko kuen'en ndo ixi jaña ndo Dio xrokuayé'e ndo ndo Cristo xranchi naa nge'e tayé'e ndo, ko je'e ndo Cristo xro'an ijie chónnda ndo. Méxin, jnié ndo ícha sinchetjúá aséeina ko kain ti ndako'a juuntu'una, me'e jai chao sinche'ena ixra ngajin ndo Dio, ndo jichón.

¹⁵Méxin, ndo Jesucristo, je'e ndo nichjaxinna ndo ixi naa juachaxin natjúá. Ixi je'e ndo Cristo kuen'en ndo ixi chujni, me'e komé'e ti ndako'a juinche'e sen ixi batitikaon'a sen ley sa'ó; ko sen tsikiye'e ndo Dio jai chao tsayé'e sen ti tsindachro ndo tsitun'en sen, naa nge'e nai'a tsjexin. ¹⁶Méxin, siá jii naa xroon jitaxin ixi xrojan ngisen tsayé'e naa herencia, xroon me'e tsaxi tsitee xroon nchakon tsen'en ngisen ti tsajon herencia me'e. ¹⁷Xroon xrochjeyaxin herencia, xroon me'e tjinte'a xroon siá xrajichón ngisen kuituan'an konchjian xroon; je'o nchakon tsenjan sen, me'e tsaxi tsitee

^f9:12 *tsehónna kain nchakon* vida eterna

xroon. ¹⁸Méxin, juachaxin xrangíxixión tsiketuan'an ndo Dio kuaxi kuitee nchakon kuaxi kuintjí jnié iko. ¹⁹Ndo Moisés tsichronga ndo kain nge'e ti tsindachro ley jitaxin ixrotabla kuin'en kain ni tjajna; ko tjume'e kua ndo chjuen kutuchjon, chjon játse, ko kaxon tu'o ntaa hisopo, ko tjume'e kuataxin jnié kuxintachjan ko jnié kubito ko kuintekjaxin inda, tjume'e kuintjitée ndo xroon jitaxin ley kuituan'an ndo Dio ko kuintjitée ndo kain chujni tjajna. ²⁰Ko ndo Moisés ndachro ndo: "Ijni ji'i tsjakoxin ti juachaxin kuetuan'an ndo Dio tsitikaonnta." ²¹Ndo Moisés bikitée ndo ijni ni'ngo ko kain nge'e ti tunda ngaxin'in ni'ngo. ²²Ja'in ndachro ley ixi kain nge'e xrokonda tsontjúáxin ixi ijni; ko jua'i tsoomé'e ti ndako'a juinche'e chujni siá tsintji'a jnié iko.

Ti kuen'en ndo Cristo me'e tsooméxin ti ndako'a

²³Méxin, xrokonda tsen'en iko ixi tsontjúáxin kain nge'e ti jii nti'i ngata'a nunte xasintajni, kain ji'i tjakoxin nge'e jii ngajní; ko ti nge'e jii ngajní xrokonda naa nge'e ti ícha tjintee tsen'en ixi jnié iko jii ngata'a nunte.

Ti kuen'en ndo Cristo me'e chao tsantsje jíee kain chujni

²⁴Ixi ndo Cristo kuixin'a ndo ni'ngo tsikonchjianxin itja chujni, ko me'e je'o tjako ixi

jii naa ni'ngo ngajní, nduaxin tjintee. Me'e je'e ndo kuixin'in ndo ngajní ko jai jii ndo ti jii ndo Dio ko nti'a jinichjaxin ndo ixi jaina. ²⁵Ko je'e ndo je'a kuen'en ndo itsjé vez xranchi nche'e Ndotaana judío, ndo ícha tetuan'an, ixi tixin'in ndo luga tsango tjúa ngujngu nano me'e tsajon ndo jnié iko, ijni je'a jnié je'e ndo. ²⁶Siá jaña xrojuinche'e ndo Cristo xrokonda xrokuen'en ndo itsjé vez ti xrangíxixión kóna nunte xasintajni. Ko jai ó tuinxin tsjexin nunte xasintajni, me'e ndo Cristo konoxin ndo ko kuen'en ndo naakua vez ixi sinchemé'e ndo ti ndako'a juinche'e chujni. ²⁷Méxin, jaña xrokonda tsen'en chujni ste ngata'a nunte naakua vez, ko tjume'e ngajní tsóñexin na ijie ti nge'e juinche'e ngujngu chujni. ²⁸Jaña kaxon ndo Cristo naakua vez kuen'en ndo ixi tsooméxin jíee kueya chujni. Ko tjume'e tsii ndo íjngo, ko nchakon me'e ísinchemé'a ndo ti ndako'a juinche'e chujni. Je'e ndo tsii ndo tsajon ndo juachaxin stechón kain chujni stechón'en xrokjan ndo.

10 ¹Ixi ley kuetuan'an ndo Moisés je'o tjakoxin inaa juachaxin ícha jian tsii, ko ti kuetuan'an ndo me'e, je'o konoxin xranchi naa tsa'on ko jua'i kuantsje ti ndako'a kuachóna chujni. Méxin, ngujngu nano bakonchjiñe'e sen ngajin ndo Dio ixi bakajon sen

jnié iko tsiken'en. ²Ko siá ley me'e nduaxin xrojuinchemé'e ti ndako'a kuanche'e sen, íxroxraxaon'a sen nge'e ti ña'i juinche'e sen ko íxrokuajon'a sen iko xrokuen'en. ³Ko ti tóña sen iko ngujngu nano je'o nchexraxaon sen ti ndako'a juinche'e sen, ⁴ixi jnié kuxinta ko jnié kubito jua'i juinchemé'e ti ndako'a juinche'e chujni.

Ti kuen'en ndo Cristo ixi jaína

⁵Méxin, nchakon ndo Cristo kují ndo ngata'a nunte xasintajni ndache ndo ndo Dio:

Ja'anta tjaun'anta iko tsen'en ko tjaun'anta ninna nge'e tsaye'enta.

Na'i.

Ja'anta juincheñaninta xranchi naa chujni

⁶ixi ja'anta nta'inta juaxruxin jnié iko ko ikaxin nge'e xrokuajon chujnianta, ixi me'e xrokoméexin ti ndako'a juinche'e na.

⁷Méxin, ja'in ndachrjan: "Nti'i ritjén jan'an xranchi nichja xroon jitaxin chijnie ndo Dio

ko jan'an tsitika'on ti tjaun ja'anta, Dio."

⁸Ndachro ndo Dio sa'ó ixi tjaun'a ndo ko nche'a ndo juaxruxin iko tsen'en ko xro'an nge'e ti jii ngata'a nunte xasintajni tsoméxin ti ndako'a juinche'e chujni, maski jaña kuituan'an ley kuajon ndo Moisés. ⁹Tjume'e ndachro ndo Cristo: "Nti'i jui'i ixi

sinta'a ti ja'anta tjaunnta, Dio." Me'e xrondachro ndá'a tsakéenta ti xrajon jnié iko tsoméxin ti ndako'a ixi jai kují inaa ijní ícha tjintee. ¹⁰Ndo Dio juinchetjúa ndo asééina ixi ndo Jesucristo kuitikaon ndo xranchi tjaun ndo Dio ko je'e ndo kuen'en ndo ixi jaína naakua naa vez, ko me'e kuitee kain nchakon.

¹¹Kain ndotaana judío tonchjiñe'e ndo ngajin ndo Dio ngujngu nchakon ko tóña ndo iko tsoméxin ti ndako'a juinche'e ni tjajnée ndo, ko ijní me'e chónda'i juachaxin tsoméxin ti ndako'a juinche'e na. ¹²Ko ndo Jesucristo naakua naa vez kuen'en ndo ixi jaína ko tjume'e bake'e ndo ndatsjonxin jian ti jii ndo Dio.

¹³Ko nti'a jichón'en ndo tsjexinja kain ni ningakon'en ndo tsake'e na ngangi tutée ndo. ¹⁴Méxin, jaña naakua naa vez xrajon ndo, xranchi naa nge'e tjintee kuayé'e ndo Dio, ixi jaña ícha juinchejian ndo chujni tikinixin'en ndo.

¹⁵Ko Espíritue ndo Dio nduaxin nchenoína jii, me'e tsindachro ndo:

¹⁶Jan'an sintaña naa juachaxin ngajin chujnina tsatsingaja nchakon jii, ichro Ncháina. Tsakée chijnina ngaya aséen na, ko kaxon xrokjin chijni ngaya jaa na.

¹⁷Ko kaxon ndachro:

Íxroxraxaon'a jan'an ti ndako'a ko ti ña'i juinche'e na.

¹⁸ Jaña siá ó komé'e ti ndako'a juintu'una, íxrokonda'i xroxrajon ícha injñ tsoméxin ti ndako'a juintu'una.

**Xrokonda xrochuntiana
ngajin ndo Dio**

¹⁹ Kichuuna, jai íxro'an nge'e tingakoína, ó chao tsixin'inna ndo'a ndo Dio, nchia ícha Tjúá, juasiexin jnié ndo Jesucristo, ²⁰ixi je'e ndo kuantje'e ndo naa cha'o natjúá tsayéxinna juachaxin tsechónna kain nchakon; cha'o me'e tsatsingatu'e velo ko me'e xrondachro ixi je'e ndo kuen'en ndo ixi jaina. ²¹Ndo Jesús, Ndotánaína ícha tetuan'an, je'e ndo tetuan'an ndo ndo'a ndo Dio. ²²Méxin, chao tsonchjiñe'ena ngajin ndo Dio ixi jaina chuntiana ndo ixi je'e ndo ó juinchetjúá ndo aséeina, ko xrokjui xranchi inda tjúá junemáxin ndo cuerpoína, ko me'e aséeina ísinchexraxaon'ana ti ndako'a juintu'una. ²³Soji chuntiana ko jian tsitikaonna ixi nduaxin tsayé'ena ti tsajon ndo ixi je'e ndo nduaxin nche'e ndo ti ndachro ndo. ²⁴Jian tsje'ena xranchi tsingijna kichuuna, xranchi xrotjue'e kichuuna ko je'o ti jian sintu'una. ²⁵Ko tsintue'ana xroxra'una nchakon xra'oni ti xrotsjeni ngajin ndo Dio xranchi nche'e íkaxin sen. Jaina chaxro xronichje'e kichuuna, ixi ó jitonchjiñe'e nchakon xrokjan Ncháina Jesucristo.

²⁶Siá ó kuichuxinna chijni jian ko xrastenche'ena ti ndako'a, ko ó noína ixi xrojuinche'ana me'e, í xro'an nge'e jii tsayé'e ndo Dio ixi sinchemé'e ndo ti ndako'a juintu'una, ²⁷ko jaña je'o xrochon'enna tsoñá ijie, ko xrochena xranchi xroche chujni ningakon'en ndo Dio. ²⁸Sa'ó siá xrojan ngisen bakitikaon'a ley kuetuan'an ndo Moisés, ko siá jii yuu o ní sen bikon nge'e kon'en, í jua'i tsikonóeni chujni me'e, xrokonda tsen'en chujni. ²⁹Xraxaonnta xranchi ícha tangi tson'en ni xronichja kontree Chjen'en ndo Dio, ko ni titikaon'a juachaxin chónnda jnié xjan. Ni xraxaon jaña kaxon nichjangf'e nã Espíritue ndo Dio, ndo tjaunna, ko titikaon'a nã jnié ndo Cristo kuixin juachaxin natjúá, ko injñ me'e juinchetjúáxin ndo Dio aséen sen titikaon chjen'en ndo. ³⁰Noína ixi tsindachro Ncháina: "Jan'an tixinixinna sintaña ijie, jan'an xrotjá'a nã ti tixinixin'en nã ixi ti ndako'a juinche'e nã." Kaxon tsindachro: "Ncháina sinchéña ndo ijie ngajin ni tjajnee ndo." ³¹Tsango tangi tson'enni siá tsitikaon'ani ndo Dio, ndo jichón.

³²Ko ja'anta xraxaonnta xranchi tangi junta'anta nã nchakon kuaye'enta xro'i tingasáña ne'e ndo Dio, ko soji kuinteenta nchakon me'e. ³³Kaxin ja'anta tsango chinga ntatjunta nã ko kain ni tjajna bikon nã bikaonta ko kaxinnta

jaña junta'anta na kaxon. ³⁴Ko ja'anta bikonóe'enta kaxon kain sen xraxin'in na ngaxin'in ndo'achjiso, ko tsjangaxin'anta ti kuantsja'anta na kain nge'e tjintee kuachondanta, ixi no'anta ixi ngajni xrochondanta naa nge'e ícha jian ko nai'a tsjexin. ³⁵Méxin tintue'anta ti chuntianta Ncháina ixi me'e tsayéxinnta naa nge'e ícha tjintee. ³⁶Nchakon tsikaonnta ko ti tsuyaku'anta na, me'e xrokonda soji tsinteenta ko tsitikaonnta ti tjaun ndo Dio, me'e tsaye'enta ti tsindachro ndo. ³⁷Ixi jaña ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Tuinxin, tsango tuinxin tsii
ngisen ndachro xroon
xrokjan,

ko ítsonchrjen'a tsii ndo Jesús.

³⁸Sen chuntiana jan'an ko tjúa
aséen sen,
me'e sen tsechón kain
nchakon;

ko siá xrokjan sen sinche'e sen
ti ndako'a, jan'an tsake'a
juaxruxin ngajin sen.

³⁹Ko jaina je'a xranchi chujni
ikjan nche'e ti ndako'a ko ni
me'e itsji na ti jii xro'i chexin ni
ndako'a nche'e. Jaina tsjachana
itsjina ngajin ndo Dio ixi jaina
chuntiana ngajin Ncháina.

Ti chúntiani

11 ¹Ti nduaxin chuntiana
ndo Dio me'e noina ixi
tsayé'ena nge'e stechon'enna,

ko nduaxin noina ixi jii nge'e
tsayé'ena, maski tikon'ana.

²Ndo Dio jian kuayé'e ndo sen
tachri'ina ixi je'e sen nduaxin
chuntia sen ngajin ndo.

³*Ti chuntiana ngajin ndo
Dio me'e noina ixi je'e ndo
tsijinchekonchjian ndo nunte
xasintajni ko ngajni ko ti tikonni
kónaxin ti tikon'ana.

⁴Ko ti kuachúntia ndo Abel,
me'e kuajon ndo naa nge'e ícha
jian kuayé'e ndo Dio, ko ndo
Caín, na'i. Ko ndo Dio jian nichja
ndo ixi ndo Abel ixi tsango jian
kuanche'e ndo, méxin kuayé'e
ndo nge'e kuajon ndo Abel, ko
maski ó sée kuen'en ndo Abel,
ti kuachúntia ndo ndo Dio, me'e
xrajnichja jai.

⁵Ixi ti kuachúntia ndo Enoc
ngajin ndo Dio, je'e ndo kuen'a
ndo ixi ndo Dio sabikao ndo ndo
Enoc ngajni, ko ndakuitja'i na
ndo ixi sakjui ndo ngajni. Xroon
chijnie ndo Dio ndachro ixi ndo
Enoc nchakon bake'e ndo nti'i
tsango kuachúntia ndo, méxin,
ndo Dio bake'e ndo juaxruxin.

⁶Ko ndo Dio take'a ndo juaxruxin
ngajinna siá jaina chuntia'ina
ngajin ndo ixi siá tsonchjiñe'ena
ngajin ndo xrokonda tsitikaonna
ixi je'e ndo nduaxin jii ndo, ko
tsajon ndo nge'e tsayé'e sen
nduaxin rué'e ndo.

⁷Ti chuntia ndo Noé ngajin
ndo Dio, nchakon ndo Dio
ndachro ndo nge'e xrokon'en,

ndo Noé maski xratikon'a ndo nge'e me'e, kuitikaon ndo, méxin juinchekonchjian ndo naa nt̄arco ixi jaña xrokuitjáña'i sen ndo'a ndo. Ko ixi ti chuntia⁸ ndo Noé ngajin ndo Dio, je'e ndo kuayé'e ndo nge'e jian tajon ndo Dio ngajin ni nduaxin chuntia ndo, ko ndo Noé nichje'e ndo chujni ko je'e n̄ kuitikaon'a n̄, méxin, kuitjáña n̄.

⁸Ko ti kuachúntia ndo Abraham ngajin ndo Dio, nchakon kuiye'e ndo ndo Abraham, je'e ndo kuitikaon ndo, ko kuachrjexin ndo tjajnéé ndo ko sakjui ndo ti nunte xrokuajon ndo Dio, maski noe'a ndo no jii nunte me'e. ⁹Ko ti chuntia ndo Abraham ngajin ndo Dio, méxin, bake'e ndo ti nunte kuajon ndo Dio, ko bake'e ndo nti'a xranchi naa ni tsiki'xin ikjín. Ko ndo'a ndo naa nchia tsikónaxin manta, ko kaxon jaña bake'e ndo Isaac ko ndo Jacob, ko je'e sen kaxon kuayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio tsajon ndo ngajin sen. ¹⁰Ko ndo Abraham chón'en ndo naa tjajna tsajon ndo Dio, ko tjajna me'e tsitjáña'i tjajna ixi ndo Dio juinchekonchjian ndo tjajna.

¹¹Ko jan Sara, janchri'e ndo Abraham, kuachúntia jan ndo Dio, ko maski jua'i banchejongi'e jan ichjan, ko je'e ndo Abraham ko jan Sara yui sen ó tachríi sen, je'e sen kuayé'e sen juachaxin ixi je'e jan Sara juinchejongí'e jan naa xjan xi, ixi chuntia jan ti

ndachro ndo Dio jaña xrokon'en. ¹²Kaxon ndo Abraham, maski ó tsango tachríi ndo ko ó mero tsen'en ndo, xrabikon ndo ixi tsango kueya chujni tsachrjenixin ndo, ko kain sen ndo'a ndo me'e tsango kueya sen xranchi nchanotsé jii ngajní o xranchi nchese jii ngande'e ndachaon, ko jua'i tsekini sen.

¹³Ko kain sen me'e ó kuen'en sen ko íkuayé'a sen ti tsindachro ndo Dio xrokuajon ndo, ko ixi chuntia sen ngajin ndo, maski bikon'a sen ti xrokuajon ndo, je'e sen kuitikaon sen, méxin, ché'e sen ko kuandachro sen ixi nunte xasintajni je'a ndo'a sen ixi nti'i nchion tinteeni xranchi ngisen tì'xin ikjín. ¹⁴Ko sen jaña nichja ixi nduaxin je'a nía sen nti'i ngata'a nunte xasintajni, méxin ndachroxin xrastetjée sen ti no jii tjajnéé sen. ¹⁵Ko siá tjaun sen xrokjan sen tjajna tsikachrjenixin sen, chao xrokjan sen nti'a íjngo. ¹⁶Ko na'i. Je'e sen tjaun sen naa tjajna ícha jian, tjajna me'e jii ngajní. Ko ndo Dio tosue'a ndo ixi xrojuinchekin'in sen ndo, ndo Dio ne'e sen, ko je'e ndo ó juinchekonchjian ndo naa tjajna tsayé'e sen.

¹⁷Ndo Abraham nduaxin chuntia ndo ngajin ndo Dio ko kuayé'e ndo nge'e kuajon ndo Dio, ko ndo Dio tjaun ndo xrokono'e ndo á nduaxin chuntia ndo Abraham ngajin ndo, méxin, ndo Abraham kuajon ndo

⁸11:7 *chuntia* tener fe

chjen'en ndo, xjan Isaac, xranchi naa nge'e tsayé'e ndo Dio, maski chjen'en ndo, xjan naakuaxixion kuachónda ndo, ko maski tsindachro ndo Dio: ¹⁸“Xjan Isaac tsachrjenixian itsjé chujni.” ¹⁹Ko ndo Abraham no'e ndo ixi ndo Dio nduaxin chónda ndo ijíe juachxin sinchexechón ndo chujni tsiken'en. Ixi kuachúntia ndo Abraham, méxin ndakuen'a chjen'en ndo ko xranchi fingo xrokuayé'e ndo xjan Isaac, ko jaña kon'en xranchi xroxechón xjan Isaac.

²⁰Ko ixi chuntia ndo Isaac ngajin ndo Dio, me'e juinchenchaon ndo kayui chjen'en ndo, xjan Jacob ko xjan Esaú, ixi xrokuayé'e xjan naa nge'e jian tsij kaxin nano tjume'e.

²¹Ko ndo Jacob chuntia ndo ngajin ndo Dio, méxin, nchakon ó xrokuen'en ndo, xrachao juinchenchaon ndo ngujngu chjen'en ndo José, ko kuajon ndo juasaya ngajin ndo Dio, nchakon me'e ntakuto'e ndo jitosojixin ndo.

²²Ko ixi chuntia ndo José ngajin ndo Dio, nchakon ó xrokuen'en ndo, ndachro ndo ixi tsij naa nchakon sen israelita tsachrjexin sen tjajna Egipto, ko kuetuan'an ndo ixi nchakon satsjixin sen tjajna me'e satsikao sen kain nte'e ndo.

²³Ndotée ndo Moisés ko janée ndo nduaxin chuntia sen ngajin ndo Dio, méxin, nchakon jongí'e ndo Moisés, je'e sen kuemá sen ndo níi nchanitjao ixi bikon sen ixi je'e ndo naa ichjan tsango

chaxro jitsje'e xjan ko xrakuen'a sen nge'e tsiketuan'an xi rey ixi je'e xa tjaun xa xrokuen'en kain xjan xi, xjan israelita. ²⁴Ixi ti chuntia ndo Moisés ngajin ndo Dio, me'e nchakon ó bangi ndo, chro'a ndo xronache na ndo ixi je'e ndo chjen'en nchrichje'en xi rey ne'e tjajna Egipto. ²⁵Je'e ndo xraxaon ndo ixi maski chjinga xrojuinckekao na ndo xranchi nckekao na sen tjajnee ndo, ícha jian me'e ixi xroché'e ndo xrojuinckhe'e ndo ti ndako'a nckhe'e ni tjajna Egipto. ²⁶Ko xraxaon ndo ixi ícha tjintee tangi xrokuatsinga ndo xranchi tangi xrokuatsinga ndo Cristo ícha tjume'e ixi xrochónda ndo kain nge'e tjintee jii tjajna Egipto, ixi je'e ndo jichúntia ndo tsayé'e ndo ti tjintee xrokuajon ndo Dio. ²⁷Ko ixi ti chuntia ndo Moisés, me'e sajuixin ndo tjajna Egipto, ko xronka'i ndo xrokoñaio xi rey ngajin ndo. Je'e ndo cháña chuntia ndo ndo Dio, ko jaña juinckhe'e ndo xranchi xrobikon ndo ndo Dio, ndo jua'i tikonna.

²⁸Ko ixi ti chuntia ndo Moisés, me'e kuaxi juinckheña ndo kia pascua, ko kuetuan'an ndo ixi xrobingaxin ntachja ixi ijni, ixi jaña ndo ángel tóna chujni, jua'i naaxrokónaxón ninaa xjan sa'ó, chjen'en sen israelita. ²⁹Ko ixi ti chuntia sen israelita ngajin ndo Dio, me'e chao kuatsingatu'e sen Ndachaon^h Játse, xranchi

^h 11:29 *Ndachaon* mar

xrokjui sen ngata'a inche xema, ko kaxon ni t'ajna Egipto t'jaun na xrokuatsinga na, ko je'e na k'jun'en na inda ko kuen'en na.

³⁰ Ko ixi chuntia sen israelita ngajin ndo Dio me'e jamangi naa t'jatu'o ijié jingakuenxin t'ajna Jericó, ti je'e sen kuaji sen ngandajin t'jatu'o yaato nchakon.

³¹ Ixi nchri Rahab, nchri bikitéexin itsjé xi, je'e nchra kuen'a nchra xranchi kon'en ni kuitikaon'a ndo Dio, ixi je'e nchra juakoxin nchra ixi chuntia nchra ndo Dio nchakon jian kuayé'e nchra sen t'ajna Israel, sen tsikii kuitsjája t'ajnéé nchra Jericó.

³² ¿Ko nge'e ícha xrontat'junta? Tsitja'i nchakon ixi tseki'anta ixi ndo Gedeón, ndo Barac, ndo Sansón, ndo Jefté, ndo David, ndo Samuel, ko sen kuanichjaxin chijnie ndo Dio ó sa'ó. ³³ Je'e sen chuntia sen ngajin ndo Dio, me'e juacha sen kuetuen'en sen ikaxin t'ajna ijié, ko jian juinchéña sen ijié ngajin chujni me'e, ko kuayé'e sen nge'e tsindachro ndo Dio xrokuajon ndo, ko kuije'e sen ro'a kujenda,ⁱ ³⁴ ko juincheckanga sen xro'i xrochexin sen, ko juacha sabinga sen ixi t'jaun na naaxrokónaxón na sen ixi chika espada. Ko sen konchrje, chao juinchesoji aséen sen, ko juacha sen juaya sen ixi tsango konsoji sen, ko juacha sen ngajin kain ni kuaningakon'en sen. ³⁵ Ko bake'e

kaxin nchri chúntia nchra ndo Dio me'e íjngo kuayé'e nchra sen ndo'a nchra, sen tsiken'en ixi sen me'e xechón sen.

Ko ikaxin sen cháña kuen'en sen ixi je'e sen t'jaun'a sen xrokuintu'e sen ti chuntia sen ndo Dio ixi kono'e sen ixi xroxechón sen inaa nchakon ko nti'a ícha jian tsake'e sen.

³⁶ Ikaxin sen kuaxi na sen ntaa, ikaxin sen juanoa na sen, ko ikaxin sen kuinchruxin na sen nochika ngaxin'in ndo'achjiso.

³⁷ Ikaxin sen ixro kónaxin na sen, ko ikaxin sen konchrinjindunga na sen ixi chika sierra, ko ikaxin sen kónaxin na sen chika espada ko ikaxin sen chrikao na sen nti'i, nda'a, ko baketsaa sen ixi t'jue'é kutuchjon ko t'jue'é kubito ixi tsango nóa sen, juaxruxin'a bake'e sen ixi tsango chinga juincheckao na sen. ³⁸ Ko ni nunte xasintajni tikinixien'a na xrobikon na sen. Je'e sen kuachóna'i sen t'ajna, ntajie nti'a bakintee sen ko ijna nti'a bakaji sen, ko ngaxin'in it'jaoj ko ngaya yaso'e kóna ndo'a sen. ³⁹ Ko ninaa sen kuayé'a sen ti tsindachro ndo Dio xrokuayé'e sen ko je'e ndo juinche'e ndo juaxruxin ixi nduaxin kuitikaon sen ndo, ⁴⁰ ixi ndo Dio ó tsixraxaon ndo tsajon ndo naa nge'e ícha jian ngajin jaina ti xrustechónna ko kain sen chuntia ndo ó seno,

ⁱ 11:33 *Kujenda* león ^j 11:38 *It'jao* cueva

sen chinga juinchekaon na, ixi jaña ngujnguna tsayé'ena naa juachaxin natjúá ko jaña tsontjúá aséina.

Je'lo ndo Cristo tsitikaonna

12 ¹ Ko jaina noina ixi chondana ngandajinna kueya sen tjakoxin ixi nduaxin kuachúntia sen ndo Dio, sen kuintee seno, méxin ndá'a tsintu'ena kain nge'e ti ndako'a tingakoina ko jaña chao tsingana, xrorué'ena ti nge'e chuntiana. ² Me'e jian tsitikaonna Ncháina Jesús ixi je'e ndo tingijnana ndo xrochuntiana ngajin ndo ícha jian, ko je'e ndo tjakoina ndo ixi kosue'a ndo nchakon kuenito na ndo ntacru ko kuen'en ndo ixi je'e ndo no'e ndo, maski chinga xrojuinchekao na ndo, je'e ndo juaxruxin xrobake'e ndo ngajin ndo Dio, ko jai ndatsjonxin jian jii ndo ti tetuan'an ndo Dio.

³ Méxin, xraxaonnta ti juakoina Ncháina Jesús, itsjé chujni chinga juinchekaon na ndo, ni ndako'a nche'e, ko juacha ndo kuatsinga ndo kain ti tangi juinchekao na ndo; méxin, ja'anta tonchrje'anta ko tintue'anta ti chuntianta ndo Dio. ⁴ Ixi jai ja'anta xraritetok'u'unta kain ti ndako'a ko xratiiji'a nchakon tsen'ennta xranchi kuen'en Ncháina. ⁵ Ja'anta á ó tjáña'anta chijni tjáanta ndo

Dio ixi je'e ndo nichja'anta ndo xranchi chjen'en ndo ixi ja'in ndachro xroon chijnie ndo Dio:

Chjan'na, ja'anta toña'anta xranchi nichja'anta Ncháina nge'e sinche'enta, ko tsonié'a asáanta nchakon tuyakutéenta Ncháina.

⁶ Ixi Ncháina tuyakutéé ndo kain sen tjue'e ndo ko tajon ndo juachaxin tangi tatsinga sen tayé'e ndo xranchi chjen'en ndo.

⁷ Tokuaxin'anta nge'e soji nichja'anta ndo Dio ixi je'e ndo nichja'anta ndo xranchi chjen'en ndo. ¿Á xrojan ndotée naa ichjan xrokuyakuté'a ndo xjan nchakon ndakua'i jinche'e xjan? ⁸ Siá ndo Dio tsuyakute'anta ndo xranchi chjen'en ndo, me'e xrondachro ixi je'a nduaxin chjen'en ndo ja'anta, je'a xjan tsikachrjenixin ndo. ⁹ Jaina ti xranchinchina, Ndotáina bakuyakutéena sen ixi bakitikaon'ana sen, ixi ndako xrojuintu'una nge'e ko jaña batitikaona sen. Méxin, ¿xranchi xrokuitikaon'ana Ndotáina jii ngajni?,^k ndo chjaina juachaxin tsechónna kain nchakon. ¹⁰ Sen ndotáina bakuyakutéena sen ixi tjaun sen ndako tsitikaonna nge'e jian baketuaina sen ti xrastena kaxion nchakon nti'i ngata'a nunte xasintajni. Ko ícha Ndo Dio, je'e ndo nduaxin nchekuaína ndo nge'e jian tikinixin sinche'ena ko me'e

^k 12:9 ngajni cielo

tsjachana tsontjúá aséeina xranchi je'e ndo tjúá ndo. ¹¹Ko nduaxin ninaa jaína tjaun'ana tsikaonna kondeexin ti ndakua'i tsijintu'una ko take'ana xraxaonna ixi ti tsikaonna me'e tsingijnana ixi juaxruxin tsinteena ko jaña sinche'ena ti jian.

Tsango tangi ton'en chujni titikaon'ani ti nichja ndo Dio

¹²Méxin, ícha nchesoji tjáanta tsikonchrje ko nchesoji ntatuchi'innta ísoji'a, ¹³ko tjéenta cha'o jian ko nao itji. Me'e tsoxruen'en tutéanta ni'e ko ítsitaon'a tutáanta.

¹⁴Chaxro ko juaxruxin tinteenta ko jian tjentonta kain chujni, ko nchetjúá asáanta ixi síá sinchetjúá'i asáanta jua'i tsikonnta Ncháina Jesucristo.

¹⁵Jian tsje'enta ixi kain sen tsayé'e sen ti nchekitun'enni ndo Dio, ixi síá na'i, tson'en xranchi naa ika itsjá, ko síá xrojan sen xroku'i ti itsjá me'e, tsontsjá aséen sen ko sincheni'e sen ikaxin chujni.

¹⁶Ninaa ja'anta tsarichriko'inta inaa chujni je'a xixi'anta o je'a nchrinchri'anta, ko tintue'anta ti jian tjáanta ndo Dio ixi jaña juinche'e ndo Esaú, juinchejji ndo juachaxin tikinixin'en ndo ixi je'e ndo xjan sa'ó ndo, ko juasingíxin ndo juachaxin me'e ixi naa laato ndaxrée jma. ¹⁷Ko

ja'anta ó no'anta ixi nchakon ndo Esaú tjaun ndo xrokuayé'e ndo juachaxien ndotée ndo, jua'i kuayé'e ndo juachaxin me'e, maski tsango tsjanga ndo, í jua'i kuindexin ndo ti juinche'e ndo.

¹⁸Ja'anta konchjiñe'anta ti ijna bake'e ndo Dio xranchi konchjiñe'e sen israelita, ijna jitjama xro'i ko chao xrotséni ijna me'e, ko konchjiñe'anta ti naxixe'e ko ti no jii ichrin ko chrinto soji. ¹⁹Ko ja'anta kaxon kuien'anta ndachro itjao,¹ ko kuien'anta nichja ndo Dio, jaña sen israelita, sen kuin'en nichja ndo Dio, kuinóatée sen ixi íxronichja'i ndo, ²⁰ixi tjaun'a sen tsin'en sen ti ndachro ndo Dio: “Xrokonda tsen'en ngisen tsake'e tutée ngata'a ijna. Ji'i xrondachro naatsenxón iko o chujni ixi ntayao o ixro.”

²¹Tsango ijie juaxrakon me'e, méxin, ndo Moisés ndachro ndo: “Jan'an tsango xronkana, méxin rixranga.”

²²Ko je'a xranchi konchjiñe'e sen israelita, ja'anta nduaxin konchjiñe'anta ngajin ijna Sión, tjajnéé ndo Dio, ndo jichón kain nchakon, tjajna me'e tjajna Jerusalén jii ngajni, ko nti'a ste itsjé sen ángel, stetajon sen juasaya ngajin ndo Dio, ²³ko kaxon nti'a ste kain chjen'en ndo Dio, xjan jitaxin xroon jii ngajni. Ja'anta tsikonchjiñe'anta ngajin ndo Dio, ndo nchéña ijie ngajin kain chujni,

¹12:19 *itjao* trompeta

ko konchjiñe'enta ngajin espíritu sen jian juinche'e, sen ó tjúá aséen, ²⁴ko tsikonchjiñe'enta ngajin ndo Jesús, ndo nichjaxinna ixi inaa juachaxin natjúá ko jnié ndo, ijni kuintjí kuijmaxinna. Ko ijni me'e ícha jian nichjaxin ijni, je'a xranchi jnié ndo Abel.

²⁵Méxin, jian tsje'enta ngisen jinichja'anta ko titikaonnta ndo Dio, ixi sen tjajné ndo, sen kuitikaon'a nchakon kuyakutee ndo sen ngata'a ijna jua'i sabinge'e sen ndo. Méxin, jaina ícha jua'i satsinge'ena ndo síá sintu'una ti ndako'a ko tsitikaon'ana ndo, ixi je'e ndo jinichjaina ndo ko téé ndo jiti'xin ngajni. ²⁶Nchakon me'e, nchakon nichja ndo Dio, kontengí nunte. Ko jai ndachro ndo: “Chao íjngo tsontengi nunte ko je'a je'o nunte, kao ngajni tsontengi.” ²⁷Ko ti ndachro ndo “íjngo”, tienxinni ixi tsitjáña kain nge'e ti tsikonchjian, kain nge'e ti tontengi, ko je'o tsitu'e kain nge'e ti tontengi'a. ²⁸Juasie ndo Dio ixi juachaxin chjaina ndo, jua'i tsontengi juachaxin me'e. Ko tsakexinna ntatuchi'inna ko xrokonda tsajonna juasaya ngajin ndo ko xrotjue'ena ndo ngaya aséeina xranchi je'e ndo nche'e ndo juaxruxin, ²⁹ixi ndo Dio na'ina, xranchi naa xro'i ndo, xro'i tjaaka kain nge'e ko xro'an nge'e titu'e.

**Ti jian sinche'ena me'e
sinche'e ndo Dio juaxruxin**

13 ¹Ngujngu ja'anta tintue'anta ti tjue'enta kichuunta xranchi xrokonda

sinche'e ngujngu chujni titikaon ndo Jesús. ²Chaxro nichje'enta sen tsiji ndointa ko tsitu'e sen nti'a ixi jaña tsijinche'e kaxin sen, noe'a sen ixi kaxin sen ángel tsichjée sen juachaxin tsikitu'e ndo'a sen.

³Xraxaonnta ixi sen steje'e ndo'achjiso, xranchi ja'anta steku'unta sen nti'a. Xraxaonnta ixi kain sen chinga nchekao na, xranchi ja'anta jaña xrojuinta'anta na kaxon.

⁴Xraxaonnta ixi ti kuta'anta tsango jian ko tsango tjintee me'e, méxin ncheye'anta ndoxi'anta o janchri'anta, ixi ndo Dio sinchéña ndo ijie ngajin ni ndako'a nche'e, xranchi ni tejuakao ni je'a ndoxi'e o janchri'e.

⁵Tjue'anta tomi, take'énta juaxruxin ixi je'o ti richondanta; ixi tsindachro ndo Dio: “Jan'an tsintua'inta ko xrotjáñana'i ixi ja'anta.” ⁶Méxin, chao xrondachrona:

Nhána, je'e ndo tingijnana ndo,
méxin, xro'an nge'e
xraon'ana ixi chujni jua'i
sinchenánana.

⁷Xraxaonnta ngisen juako'anta ko nichja'anta sen chijnie ndo Dio; take'énta xraxaonnta xranchi jian juinche'e sen ngata'a nunte nti'i ko nche'enta xranchi juakoxin sen, xranchi je'e sen tsango chuntia sen ndo Dio.

⁸Ndo Jesucristo, je'e ndo xraje'o ndo najna, jai ko kainxin

nchakon. ⁹Tintue'anta ixi sintakuan'annta na ikaxin chijni, chijni je'a chijnie ndo Dio ixi je'e na tjakona kaxon ley kondee ti sineni ko me'e xro'an tunda. Chaña nchesoji aséeina ixi ndo Dio tjaunna ndo.

¹⁰Jaina kuaye'ena inaa altar kueta'a nge'e xrajon ngajin ndo Dio ti tsoméxin nge'e ndako'a juinche'e chujni, ko me'e jua'i kuayé'e sen taana kuanche'e ixra ó sée ngaxin'in nchia tsango tjúa. ¹¹Ko ndotaana ícha tetuan'an ndo bakikao ndo jnié iku ngaxin'in Nchia ícha Tjúá ixi ijni me'e xrajon ixi jaña tsomé'e ti ndako'a kuanche'e chujni. Ko ntau'e iku me'e kuache ngande'e tjajnéé na. ¹²Jaña kaxon Ncháina Jesús bikaon ndo kuenxin ndo ngande'e tjajna Jerusalén, ko jnié ndo me'e kuijmaxin ti ndako'a kuanche'e chujni. ¹³Tsachrjena ko rué'ena Ncháina Jesús ngande'e tjajna, ko xranchi kain ti chinga juinchekao na ndo, jaña tsituexinna sincheina na kaxon. ¹⁴Ixi ngata'a nunte xasintajni nti'i chonda'ina ninaa tjajna tsake'e kainxin nchakon; méxin, stetjéena inaa tjajna, naa tjajna nandá tsii. ¹⁵Ixi juasie Ncháina Jesucristo me'e chao tsajonna juasaya ngajin ndo Dio kainxin nchakon. Ixi juasaya^m me'e naa nge'e tayé'e ndo Dio, xrokonda tsajonna juasaya ngajin ndo ixi je'e ndo tsango jian

ndo. ¹⁶Tjáña'inta ixi xrokonda sinche'enta ti jian ko tingijnanta chujni chónda'i nge'e. Jaña nche'enta ixi me'e nche'e ndo Dio juaxruxin.

¹⁷Titikaonnta sen tituan'an ngaxin'in ni'ngo, ixi je'e sen tayakon'en sen asáanta ko nojna ixi je'e sen xrochronga sen ngajin ndo Dio ti ixra juinche'e sen ngajinnta. Kaxon ncheña'anta sen ixi jaña ícha juaxruxin sinche'e sen ixra ti kuetuan'an ndo Dio; jaña ja'anta kaxon juaxruxin tsake'enta.

¹⁸Nichje'enta ndo Dio ixi jan'anna, jian stenta'ana ixra kuituannana ko xro'an nge'e stencheni'e aséenana ixi tja'onna sinta'ana jian kain nge'e.

¹⁹Ko jan'an tjancha'anta ixi xronichje'enta ndo Dio ixi tsajon ndo juachaxin tuinxin xrokjanna ngajinnta.

Ndo Dio sintanchaonnta ndo

²⁰Ndo Dio, ndo tajon juaxruxin, ndo ncheketo'a chujni, ndo juinchechón Ncháina Jesucristo, ko je'e ndo Jesucristo, ndo tingatjana xranchi kutuchjon, ko ixi jnié ndo me'e kuitee juachaxin natjúá tsake'e kain nchakon, ²¹je'e ndo sinchetjúá ndo asáanta, me'e jian sinche'enta kain nge'e ko tsitikaonnta ti tjaun je'e ndo; ko je'e ndo sinche'e ndo ngajin jaina ti je'e ndo tjaun ndo ixi

^m 13:15 *juasaya* respeto, honor

juachaxien ndo Jesucristo. Ko kain nchakon ndo Jesucristo tsayé'e ndo juasaya. Jaña tson'en.

²² Kichuuna, tinóatáana ixi tsaye'enta kaxion chijni kjin'annta, ko chijni me'e tsingijnanta ixi ícha tsitikaonnta.

²³ Ntano'anta ixi ndo kichuuna Timoteo ó kuachrjexin ndo

ndo'achjiso. Siá tuinxin tsií ndo tsjasokian ndo nchakon tsjasotsja'anta.

²⁴ Tájonnta juajnana ngajin kain sen titaon'anta nti'a ko kain sen tjajna chuntia ndo Jesucristo ko taye'énta juajna xruan'annta sen tjajna Italia.

²⁵ Ko Ndo Dio sintanchaonnta ndo. Jaña tson'en.